

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра інноваційної економіки та цифрових технологій

СИЛАБУС

СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА /
SOCIAL ECONOMICS

Інформація про викладача	
Викладач	Кульганік Оксана
Науковий ступінь	кандидат економічних наук
Вчене звання	-
Посада	доцент
Адреса кафедри	м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25
Контактний телефон	(0432) 55-04-38, моб. 0982600662
E-mail	o.kulhanik@vtei.edu.ua
Електронна сторінка курсу в системі дистанційного навчання	https://m.vtei.edu.ua/course/view.php?id=696
Інформація про освітній компонент	
Статус компонента	Вибірковий
Освітній ступінь	Бакалавр
Навчальний рік	2026/2027
Анотація курсу	Метою освітнього компонента «Соціальна економіка» є формування у здобувачів вищої освіти цілісного розуміння теоретико-методологічних засад соціальної економіки, закономірностей її еволюції та сучасних моделей функціонування, а також набуття практичних компетентностей щодо аналізу, планування й реалізації соціально орієнтованих економічних процесів і проєктів. Курс спрямований на розкриття ролі держави, місцевого самоврядування, громадянського суспільства та бізнесу у забезпеченні соціальної справедливості, інклюзивного розвитку й підвищення якості життя населення. У межах освітнього компонента розглядаються механізми фінансування соціальної сфери, інструменти державної підтримки соціальних ініціатив, особливості функціонування освіти, охорони здоров'я, житлово-комунального господарства та культурної сфери як ключових складових соціальної економіки. Значна увага приділяється соціальним інноваціям, цифровізації, децентралізації та міжнародному досвіду, зокрема практикам Європейського Союзу, у контексті сталого розвитку та соціально-економічного зростання. Опрацювання курсу сприяє формуванню аналітичного мислення, здатності оцінювати ефективність соціально-економічних рішень, розробляти та обґрунтовувати соціальні програми й проєкти з урахуванням сучасних викликів та потреб суспільства.
Мова викладання	Українська
Результати навчання	Знати та розуміти теоретико-методологічні засади соціальної економіки, її категоріально-понятійний апарат та місце в системі економічних наук. Пояснювати еволюцію концепції соціальної економіки, основні етапи її розвитку та сучасні підходи до інклюзивного соціально-

	економічного зростання. Аналізувати роль держави, органів місцевого самоврядування, громадянського суспільства та бізнесу у формуванні та розвитку соціальної економіки. Оцінювати механізми фінансування соціальної сфери, включаючи традиційні та інноваційні джерела, інструменти державної підтримки й соціального інвестування. Застосовувати фінансові механізми та інструменти для обґрунтування та реалізації соціально орієнтованих програм і проєктів. Аналізувати соціально-економічні процеси у сферах житлово-комунального господарства, освіти, охорони здоров'я та культури з позицій ефективності, доступності та соціальної справедливості. Оцінювати вплив інвестицій у людський капітал на соціальну мобільність, якість життя та сталий розвиток суспільства. Визначати пріоритети молодіжної політики та обґрунтовувати соціальні ініціативи у контексті розвитку соціальної економіки. Застосовувати інструменти соціального управління та стратегічного планування для вирішення соціально-економічних проблем на національному та місцевому рівнях. Аналізувати можливості та ризики цифровізації соціальної економіки, оцінювати її вплив на доступність і якість соціальних послуг. Ідентифікувати та оцінювати соціальні інновації, розробляти нові підходи до вирішення соціально-економічних проблем. Порівнювати міжнародний досвід розвитку соціальної економіки, зокрема політики та практики ЄС, і адаптувати їх до національних умов. Формулювати обґрунтовані висновки та рекомендації щодо розвитку соціальної економіки в умовах децентралізації та сталого розвитку. Розвивати навички аналітичного мислення, командної роботи та професійної комунікації при підготовці та презентації соціально-економічних рішень.
--	--

Тематичний план та оцінювання результатів навчання

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю	Бальна оцінка
	Усього годин / кредитів	з них				
		лекції	практичні заняття	самостійна робота здобувачів вищої освіти		
Тема 1. Соціальна економіка: теоретико-методологічні підходи та ключові поняття	9	2	2	5	В, РПЗ, Д	5
Тема 2. Еволюція концепції соціальної економіки: від кооперативного руху до інклюзивного розвитку	9	2	2	5	Т, УД, Д	5
Тема 3. Роль держави та громадянського суспільства у формуванні соціальної економіки	9	2	2	5	РМГ, В, П, КТ	5
Тема 4. Фінансування соціальної сфери: традиційні та інноваційні джерела	9	2	2	5	К, П, РМГ	5

Тема 5. Інструменти державної підтримки соціальних ініціатив та програм	9	2	2	5	К, П, РМГ	5
Тема 6. Фінансові механізми забезпечення соціально орієнтованих проєктів	9	2	2	5	В, РПЗ, Д	5
Тема 7. Соціальні функції житлово-комунального господарства: структура та виклики розвитку	9	2	2	5	УД, Д, КТ	5
Тема 8. Економіка освіти: інвестиції у людський капітал та соціальна мобільність	9	2	2	5	К, П, РМГ	5
Тема 9. Система охорони здоров'я в умовах соціальної економіки: ефективність, доступність, фінансування	9	2	2	5	В, РПЗ, Д	5
Тема 10. Культурна сфера як простір соціальної взаємодії та розвитку: економіка і управління	9	2	2	5	Т, УД, Д	5
Тема 11. Молодіжна політика в контексті соціальної економіки: ініціативи, програми, лідерство	9	2	2	5	РМГ, В, П, КТ	5
Тема 12. Соціальне управління: моделі, інструменти та стратегічне планування	9	2	2	5	РМГ, В, П, КТ	5
Тема 13. Цифровізація соціальної економіки: виклики, можливості, приклади реалізації	9	2	2	5	К, П, РМГ	5
Тема 14. Соціальні інновації та нові підходи до вирішення соціально-економічних проблем	9	2	2	5	К, П, РМГ	5
Тема 15. Сталий розвиток як концептуальна основа соціально-економічного зростання	9	2	2	5	К, П, РМГ	5
Тема 16. Децентралізація та розвиток місцевої соціальної економіки: нові інститути та практики	9	2	2	5	В, РПЗ, Д	5
Тема 17. Міжнародний досвід розвитку соціальної економіки: політики ЄС та дієві практики	9	2	2	5	Т, УД, Д	5
Індивідуальне завдання	27			27	ІЗ	15
Всього	180 / 6	34	34	112		100
Підсумковий контроль	Екзамен					

Поточний контроль / критерії оцінювання	Перелік умовних позначень форм контролю та оцінка їх у балах: В – відповідь на практичних заняттях – 1 бал. РПЗ – розв’язання практичних завдань – 2 бали. УД – участь у дискусії – 2 бали. КТ – комп’ютерне тестування – 1 бал. Т – тестування – 1 бал. К – кейс-стаді – 2 бали. РМГ – робота в малих групах – 1 бал. Д – доповідь – 2 бали. П – презентація – 2 бали. ІЗ – індивідуальне завдання – 15 балів: неформальна освіта (курс на вибір) 7 балів (БУМ online: громадянська освіта в Україні https://vumonline.ua, Prometheus https://prometheus.org.ua/courses-catalog/, YouControl https://uacourses.youcontrol.academy/, Cities4Cities ACADEMY https://academy.cities4cities.eu/#5b0f58a4; участь у наукових заходах – 8 балів (конференції, семінари, форуми, воркшопи, наукові конкурси та олімпіади). Загальна сума за поточну навчальну роботу (аудиторну та самостійну) за семестр – 100 балів. Критерії оцінювання відповідно до Положення про організацію освітнього процесу здобувачів освіти.
Основні літературні та інформаційні джерела	1. Атаманюк Р. Ф., Атаманюк Е. А. Соціальна економіка: навчальний посібник. Львів: Новий Світ, 2020. 203 с. 2. Березянюк Т. В. Соціально відповідальні трудові практики в нестандартних умовах. Ефективна економіка. 2021. № 8. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/8_2021/14.pdf. 3. Бержанір А. Л. Інституційне становлення соціально відповідального бізнесу в Україні. Інфраструктура ринку. 2020. Вип. 40. С. 30-34. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/40_2020_ukr/7.pdf. 4. Бізониц Д. В. Удосконалення механізму надання житлових субсидій в сучасній Україні. Економіка, управління та адміністрування. 2021. № 2(96). С. 70-76. URL: http://ema.ztu.edu.ua/article/view/236865. 5. Білеуш А. І. Роль корпоративної соціальної відповідальності у стратегічному розвитку підприємства. Економіка. Фінанси. Право. 2024. № 4. С. 123-126. 6. Блонська В. І., Васильців Т. Г., Гринкевич С. С., Заярна Н. М., Качмарик Я. Д., Масленніков О. Ю., Міценко Н. Г., Маринич І. А., Яценко І. О. Економіка підприємства: теорія і практикум : навч.-метод. посіб. Львів : Магнолія, 2021. 688 с. 7. Бондар М. Соціальне забезпечення та соціальний захист в Україні. Економіка та суспільство. 2021. № 34. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/976/934. 8. Бондаренко С. М., Бугас Н. В. Соціальна політика держави як основа забезпечення соціального розвитку. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2021. № 2. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/2_2021/42.pdf. 9. Василенко О. Державна соціальна допомога особам з інвалідністю в системі соціального забезпечення у контексті законодавчих змін у 2022-2024 рр. Україна: аспекти праці. 2021. № 4. С. 34-43. 10. Геєць В. Соціалізація та соціальні інновації у розвитку економіки. Економічна теорія: науковий журнал. 2020. № 4. С. 5-24. 11. Кульганік О.М. Імплементация концепції сталого розвитку в програми соціально-економічного розвитку територіальних громад.

	Польща, <i>Colloquium-journal</i>. 2024. № 32 (225). С. 25-30. URL: https://colloquium-journal.org/wp-content/uploads/2024/11/Colloquium-journal-2024-225-1.pdf 12. Кульганік О.М., Суворова С.Г. Тіньова економіка в Україні: стан та шляхи подолання. <i>Цифрова економіка та економічна безпека</i>. № 8, 2023. URL: http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/246
Політика освітнього компонента	
Організація навчання	Організація освітнього процесу здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти. Розроблено завдання для практичних занять з освітнього компонента, при викладанні застосовуються сучасні методи навчання; при виконанні завдань використовується автоматизована система управління навчанням MOODLE, передбачено виконання ситуаційних завдань та самостійної роботи. Зараховуються результати неформальної освіти.
Інтеграція ІІІ в освітній процес	Згідно Політики застосування штучного інтелекту (ІІІ) http://www.vtei.com.ua/doc/dtu/pol/96.pdf Інститут заохочує відповідальне використання ІІІ для покращення та оптимізації процесу навчання. Здобувачі можуть використовувати інструменти ІІІ для таких завдань, за умови, що фінальний продукт є результатом їхньої власної інтелектуальної праці: 1. Планування та генерація ідей Використання ІІІ для мозкового штурму, пошуку нових ідей для теми, есе (з обов'язковим додаванням у запит посилань на україномовні джерела за тематикою дослідження). Створення кількох варіантів структури або плану роботи для подальшого власного вибору та опрацювання. 2. Допомога в дослідженнях Узагальнення великих наукових статей або звітів для швидкого розуміння їхньої суті. Важливо: це не замінює необхідності самостійного прочитання та критичного аналізу ключових джерел. Пошук релевантної літератури або джерел (з обов'язковою подальшою перевіркою їх існування та достовірності, оскільки ІІІ може вигадувати джерела). 3. Покращення власного тексту Перевірка граматики, орфографії та пунктуації у власноруч написаному тексті. Перефразування власних складних речень для покращення ясності та стилю. Переклад фрагментів тексту з іноземних джерел з обов'язковим подальшим редагуванням, оскільки автоматичний переклад часто буває неточним. Заборонене використання ІІІ (що вважається порушенням академічної доброчесності) 1. Пряме копіювання (Плагіат) Подання тексту, повністю або значною мірою згенерованого ІІІ, як власної, оригінальної роботи. Це стосується як цілих робіт, так і окремих абзаців чи розділів. 2. Використання під час контрольних заходів Будь-яке використання інструментів ІІІ під час іспитів, контрольних робіт, тестів (включаючи онлайн-тестування), якщо це не було прямо та письмово дозволено науково-педагогічним

	працівником для конкретного завдання. 3. Фальсифікація та вигадування Використання ШІ для створення фальшивих даних, неіснуючих посилань на літературу, фейкових цитат чи результатів досліджень. 4. Делегування ключових завдань Перекладання на ШІ основного аналітичного чи творчого завдання роботи. Наприклад, замість самостійного аналізу ринкової ситуації здобувач дає ШІ запит: «Проаналізуй ринок смартфонів в Україні та напиши висновки», а потім подає отриманий текст як результат власного аналізу.
Відпрацювання пропусків занять	Відпрацювання пропущених занять з поважних та неповажних причин здійснюється шляхом проведення викладачем опитування здобувача за темою в усній або письмовій формі.
Допуск до підсумкового контролю	Підсумковий контроль-екзамен. До екзамену допускаються всі здобувачі, які набрали за результатами поточної роботи протягом семестру 60 балів. Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компонента для здобувачів очної форми навчання визначається як середньоарифметична сума балів поточної роботи та екзамену. Кращим здобувачам, які повністю виконали програму з освітнього компонента, виявили активність в науково-дослідній роботі за відповідною тематикою, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях та за результатами поточної роботи набрали 90 і більше балів, науково-педагогічний працівник має право виставити результат екзамену без опитування (при усному екзамені) чи виконання екзаменаційного завдання (при письмовому екзамені).
Академічна доброчесність	Положення про академічну доброчесність науково-педагогічних, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти. Політика застосування штучного інтелекту (ШІ).
Інші складові політики освітнього компонента	Обов'язковою умовою формування фахових компетенцій здобувача є розвиток soft skills (м'яких навичок), а саме розвиток ефективних комунікацій, креативності, гнучкого і критичного мислення, що можливо за рахунок виконання самостійної роботи здобувача, а саме участі з доповідями у студентських конференціях, семінарах, гуртках, дискусійних клубах, проходження онлайн курсів (наприклад «Prometheus», «Coursera», онлайн-платформі HELP тощо), тренінгів з тематики освітнього компонента.

Затверджено на засіданні кафедри інноваційної економіки та цифрових технологій протокол № 01 від 12.01.2026.

Науково-педагогічний працівник

Оксана КУЛЬГАНІК

Завідувач кафедри

Валентина ХАЧАТРЯН